

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาทุกข์ยากหาที่พึ่งกัน แต่ความจริงมันไม่เข้าใจ ความไม่เข้าใจของโลก เห็นใหม่ ตัวอย่างเช่นการปฏิบัติ นี่ความของโลกทำงานเสร็จแล้วมันจะเสร็จสิ้น แต่ทำงานเสร็จสิ้นมันกลับไม่เสร็จ

แต่ทางธรรม เวลาภาวนาไป เวลามันเจอสภาวะแบบนั้นมันปล่อยวางแล้ว... อย่าได้ทิ้งเลยละ อย่าได้ทิ้งว่างานมันเสร็จแล้ว เข้าใจว่างานมันเสร็จแล้วไง แล้วจะทำงานอื่นต่อไป พอทำงานอื่นต่อไปมันไม่สมมุจเฉทปหาน พอไม่สมมุจเฉทปหานมันก็จะฟื้นกลับมาอีก... ฟื้นกลับมาอีก... แล้วทำยาก ทำยากเพราะอะไร? เพราะคนมันเคย

เหมือนเศรษฐี เศรษฐีเวลามันมีเงินขึ้นมาแล้วเวลาเงินหายไป เวลาล้มละลายไปแล้วเวลาจะฟื้นขึ้นมาฟื้นยากเพราะอะไร? เพราะเคยมีอย่างนั้น แต่ถ้าเราคนจน คนทุกข์ คนเข็ญใจ เราก้าวเดินสะสม มี ๕ บาท ๑๐ บาทนี่เราพอใจแล้ว เห็นใหม่ เราพอใจเงินของเรา เพราะเรามีเงินขึ้นมาเราก็ภูมิใจของเรา

นี่การประพฤติกฎปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเราก้าวเดินขึ้นไป มันมีประสบการณ์ต่างๆ ขึ้นไป มันจะมีความสุขมาก มีความพอใจมาก แต่เวลาขณะที่พิจารณาไป ทุ่มแรงเข้าไปนะ จนกว่ามันไปพิจารณาจนมันปล่อยวาง เห็นใหม่ พอมันปล่อยวาง นี่ตรงนี้ มันพลาดตรงนี้ ตรงที่เข้าใจว่าไง เข้าใจว่างานเสร็จแล้ว พอเข้าใจว่างานเสร็จแล้ว เดียวมันก็ตีกลับขึ้นมาอีก พอมันตีกลับขึ้นมาอีกนี่ งานที่ควรจะทำมันไม่เสร็จ เห็นใหม่ งานของโลกมันทำแล้วไม่มีวันจบสิ้น แต่พอเวลาทำเสร็จแล้วมันเข้าใจว่าเสร็จ เสร็จแล้วมันก็ทำต่อไป

เหมือนกันเลย นี่ว่าพอมันเสร็จแล้ว...มันไม่เสร็จ พอมันไม่เสร็จ มันก็ปล่อยข้ามไป.. ปล่อยข้ามไป.. นี่พอกิเลสมันตีกลับไง พอกิเลสมันตีกลับมันทำแสนยากเลย ทำแสน

ยากเพราะอะไร? เพราะว่าสมบัติอันเก่ามันก็คิดว่าเมื่อไหร่จะเป็นอย่างนั้น เมื่อไหร่จะได้ออย่างนั้น ก็พยายามคิดปรุงอยู่อย่างนั้น มันก็เลยอันนี้เข้ามาทวนใจ การทวนใจ แล้วการกระทำของเรามันก็ยากขึ้นไปอีก พอยากขึ้นไปอีกมันเป็นสองชั้นสามชั้น เลยพัวพันขึ้นไป เลยหาทางออกใหม่ หาทางลัด หาทางจะไปที่จะไปให้ได้ เลยวุ่นวายไปหมดเลย

แต่เราไม่ได้พูดว่าแต่คนอื่นนะ เพราะอะไร? เพราะเรานี้เคยหลงมา เราหลงมา ๒ ปีแรกๆ หลงมาทุกข์ยากมาก เวลามันเจริญแล้วเสื่อม ขึ้นไปทางเหนือนะ แยกกลดแบก บาตรไป เลือดซิบๆ เลยนะ ไหลนี้เลือดซิบๆ เลย ไม่มีทางไป แล้วจะไปยังไรวะ จะไปข้างหน้าก็ไปไม่ถูก จะไปข้างหลังก็ถอยหลังไม่ได้ มีแต่ความทุกข์ยากมาก แล้วพอไปเจอ อาจารย์จวน ลูบหัว เห็นไหม

“นี่กิเลสอย่างหยาบมันสงบตัวลง กิเลสอย่างกลางไม่เคยเห็นมันเลย...”

กิเลสอย่างหยาบ เห็นไหม ความสงบของใจ ใจทำความสงบได้ แต่วิปัสสนาไม่เป็น พอวิปัสสนาไม่เป็นมันก็เสื่อมไป พอพยายามทำเข้าไป ถึงว่าพอทำเข้าไป พอมันไปเห็นจิต เห็นจิต อ้าว! ไหนว่าเป็นนามธรรมไง? ไหนว่ามันไม่มีใจ? มันไม่มีทำไมมันจับต้องของเราได้ล่ะ? เราจับต้องได้มันต้องมีใจ เป็นสิ่งที่ป็นนามธรรมจริงอยู่ แต่มี แต่จับต้องได้ จับต้องได้ด้วยใจจากใจ ด้วยนามธรรมจับนามธรรม

พอจับต้องได้ปั๊บ! มันไม่ไปไหนนะ มันพยายามเอาหัวชนฝาอยู่ตรงนั้น พยายามวิปัสสนา พยายามทำอยู่อย่างนั้น ทำอยู่ตรงนั้นไม่ไปไหน เพราะมันเข็ดตรงที่ว่าเราเคยพลาดมาแล้ว ว่าแต่ว่าตรงนั้นหลงตรงนี้หลงนะ เราไม่เคยหลงเหอ...เรานี้หลงมาก หลงมหาศาลเลย หลงจนว่าจนทุกข์ยากแสนทุกข์ยาก มันถึงเห็นใจคนที่หลงทุกข์ยาก พอเห็นทุกข์ยาก กลับมาซ้ำตรงนั้น ซ้ำไปๆ จนถึงที่สุดมันขาดได้ พอมันขาดไป เห็นไหม นี่มุมกลับ พอขาดแล้วจบสิ้น ขาดแล้วขาดเลย ขาดแล้วไม่ต้องฟื้นอีก ไม่กลับมาเกิดอีก มันเป็นไปโดยธรรมชาติของมัน

แต่งงานของโลก เห็นไหม เสร็จแล้วก็เข้าใจว่าเสร็จแล้ว พอเสร็จแล้วมันก็เสร็จ ไม่คิดว่าเสร็จแล้วต้องทำใหม่ อย่างเช่นประกอบรถอย่างนี้ ประกอบขึ้นมาเสร็จคันหนึ่งแล้ว มันก็ประกอบใหม่เป็นคันที่สอง คันที่สาม แต่มันก็ประกอบเพื่อความชำนาญ คนที่

ประกอบนั้นคนนั้นชำนาญขึ้นไปเรื่อยๆ ไร่รดมันก็ส่วนรด รดมันประกอบแล้วมันมี
ตัวตน เป็นรดที่มันไม่มีที่จอด

แต่วิปัสสนาญาณ วิปัสสนาการทำของใจนี้ เวลามันขาดขึ้นมาแล้วมันเป็น
นามธรรม ขาดแล้วก็แล้วกัน เหมือนสมบัติ เหมือนการศึกษาเล่าเรียน วิชาความรู้นี้ไม่
ต้องมีที่เก็บ ไม่ต้องมีที่เก็บนะ มันเป็นที่พำนักอยู่ในใจทั้งหมด นี้ก็เหมือนกัน
ประสบการณ์ของใจ มันประสบการณ์มากเข้าๆ จนมันชำนาญเข้า พอมันชำนาญเข้าคือ
ว่ากิเลสมันอยู่ที่ใจ อยู่ที่ใจหมายถึงว่าอยู่ที่ความรู้สึกอันนั้น พอความรู้สึกอันนั้นมัน
ชำนาญตัวเข้าไป...ชำนาญตัวเข้าไป...มันทำลายตัวมันเอง...ทำลายตัวมันเองนะ ทำลาย
ตัวมันเองจนมันหลุดออกไป พอหลุดออกไปนั้นนะเป็นอกุศลธรรม ถ้ามันจะเสร็จๆ
ตรงนี้

นี่โลกกับกรรม โลกนี้พึ่งไม่ได้ พึ่งได้เป็นแค่อาศัยชั่วคราว อาศัยชั่วคราวนะ เรา
จะมีเงินทองมหาศาล เราจะอยู่ในกองเงินกองทอง เรายังรักษากองเงินกองทองขนาดไหน
เราก็ต้องพลัดพรากจากอันนั้นไป กองเงินกองทองไม่ต้องพลัดพรากจากเราหรอก เรา
ต้องพลัดพรากจากมันไป เพราะเราต้องตายไปแน่นอน เรายังต้องตายไป ต้องแปรสภาพ
ไป ต้องเป็นอนิจจัง ต้องหมุนไปตามวัฏฏะ นี่เราต้องแปรสภาพไป ต้องหมุนออกไป
แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเราจริงไหม?

มันเป็นประโยชน์กับเราชั่วคราว สิ่งที่เราอาศัยชั่วคราวเราก็อาศัยนะ อยู่กับเราเรา
ก็ใช้มันไป มันถึงที่ว่ามันพลัดพรากออกไป เราก็ไม่เสียใจ ไม่ไปทุกข์ร้อนกับมัน เพราะ
เราเข้าใจมันตามความเป็นจริงแล้ว เห็นไหม

เราถึงว่า สิ่งที่เราจะพึ่งได้จริงเราถึงแสวงหากันไป บุญกุศลนี้พึ่งได้ พึ่งได้ส่วน
หนึ่ง บุญกุศลเป็นอมิต ที่เราทำบุญกุศลแล้วมันจะพึ่งได้ เพราะว่าเราทำแล้วมันซบลง
ที่ใจ ซบลงที่ใจเป็นทิพย์สมบัติ ทิพย์นี้อยู่ในหัวใจ แล้วเข้าใจตลอดไปว่าสิ่งนี้เรากระทำ
แล้วเรากระทำแล้ว สิ่งที่เรากระทำแล้วเราระลึกได้ ระลึกได้ เห็นไหม ขณะที่เราระลึกได้
มันก็มีความสุขมีความอุ่นใจว่าเรามีเสบียง เราไปไหนเราจะไม่ตกทุกข์ได้ยาก เราพอมี
ความเห็นของเราไป มันเป็นไปได้ออก

คนเรามีบุญกุศลนะ ถึงที่สุดแล้วจะมีคนคอยช่วยเหลือนะ ถึงที่สุดแล้ว วิกฤติแล้ว มันจะผ่านพ้นไปได้ วิกฤติขนาดไหนมันก็จะผ่านพ้นไปได้ บุญกุศลมันเป็นไป เวลากิเลสมันคิด เราเบียดเบียนเขาไว้เนี่ย เราจะไม่ยอมแพ้อะไร เราโกงเขาไว้ เราลักขโมยเขาไว้แล้ว เราจะไม่ให้ใครมาลักของเราเลย เราจะสงวนรักษาของเรา นี่เวลาคิดมันคิดได้ไง เวลาเราคิดเราคิดว่าสิ่งนี้มันเป็นของเรา สิ่งนี้เราจะรักษา ใครจะมาเอาของเราได้ ชรามะสอนก็สอนไป ชรามเป็นชรามไม่เกี่ยวกับเรา เรารักษาของเราเอง นั่นเป็นความคิด

แต่ความจริง เห็นไหม เวลาคนเราเกิดตายเกิดตาย มันมันหมุนเวียนไป มาเกิดเป็นลูก มาเกิดเป็นหลาน มาเกิดเป็นคนใกล้ชิดของเราเนี่ย มันจำเป็นต้องให้เพราะมันให้ด้วยความรัก ความรักความผูกพันอันนั้นมันให้ออกไปๆ ให้ออกไปโดยที่ว่ามันไม่รู้ว่าการกระทำกรรมใหม่มันสะสมมาขนาดไหน นี่การกระทำของกรรม กรรมมันจะให้ผลอย่างนั้น มันจะให้ถึงเวลาที่ที่สุดแล้วเราก็ต้องมีความเมตตาสงสาร นี่กรรม เห็นไหม

ถึงว่าเวลาเราเกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติเนี่ย มันหมุนเวียนไปโดยกระแสของกรรม นี่คู่เวรคู่กรรม คู่ทุกข์คู่ยาก คู่สร้างคู่สม มันเป็นไป มันหมุนไปตามธรรมชาติของมัน มันเวียนไปเจอสถานะแบบนั้น ถ้าเจอสถานะแบบนั้น นั่นนะสิ่งที่เกิดขึ้นมาเกี่ยวกับเราที่ปัจจุบันนี้ เกิดจากการกระทำของเราทั้งนั้นเลย เกิดจากมือ เห็นไหม

กรรมของเราที่เราสร้างสมมานี้เราสร้างสมขึ้นมา เราสร้างสมขึ้นมาแล้วมันก็ให้ผลกับเรา เราถึงว่าเราทำของเรา แต่ขณะที่ทำชรามะสอนสอนตรงนี้ สอนให้มีสติสัมปชัญญะ สอนให้มีการตั้งตัวให้ดี แล้วทำอะไรสิ่งใดๆ มีความตั้งใจ แล้วสิ่งที่ผิดพลาดเราจะพยายามไม่ทำมัน สิ่งผิดพลาดเป็นไป นั่นนะปัจจุบันชรามมันดีไปตลอดๆ แก้อยู่ตรงนี้ สิ่งที่แล้วๆ มาให้มันเป็นอดีตไป สิ่งที่เป็นอดีตวางไว้ เพราะเราแก้ไขไม่ได้

แต่ปัจจุบันเราต้องแก้ไขได้ อนาคตไปจากอดีต นี่อนาคตนี้ไปจากเรา ถ้าเราสร้างคุณงามความดี อนาคตมันต้องเป็นความดี วันนี้ดี พรุ่งนี้ก็ดี วันนี้เป็นหนี้ พรุ่งนี้ก็ต้องคิดถึงหนี้ เห็นไหม วันนี้เราปลดเปลื้องหนี้ได้แล้ว พรุ่งนี้มันก็มีความสบายใจ วันนี้ปัจจุบันนี้ อนาคตไม่ต้องคาดหมายมากเลยว่าจะเป็นอย่างนั้นจะเป็นอย่างนี้ ขอให้สร้างปัจจุบันนี้ให้ดี ถ้าปัจจุบันนี้ดี นั่นนะปัจจุบันนี้ดี มันก็สร้างสมไปดี วันนี้ดี พรุ่งนี้ก็ดี

นี่เราเกิดขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาตอนเช้าขึ้นมาอากาศดี ตอนเช้านี้อากาศดี เราเกิดขึ้นมาเป็นเด็กเล็กมีความสุขมาก มีความพอใจของเรามาก พอเริ่มมีวัยกลางคน เห็นใหม่เที่ยง พอเที่ยงขึ้นมาแดดมันร้อน เราต้องการที่หลบพัก นี่เวลาเราทำงานเหมือนกัน วัยของคนทำงาน วัยของคนกำลังหาอยู่หากิน มันต้องพยายามทำขึ้นมาเพื่อถึงเวลาแก่เฒ่า เวลาแก่เฒ่าขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาตอนเย็น เวลาตอนเย็นมันควรจะสุขมันควรจะสบาย คนแก่คนเฒ่าเขาวิตกกังวลไปหมดเพราะอะไร? เพราะใจไม่มีที่พึ่ง ใจไม่มีที่พัก ถ้าคนแก่คนเฒ่าใจมีที่พัก เห็นใหม่

ลูกทุกคนรักพ่อรักแม่นะ แต่อยู่ใกล้พ่อแม่จะบ่นว่ารำคาญพ่อแม่ พ่อแม่ก็บ่นมาก คิดมาก พุดมาก แต่อันนั้นมันเป็นเพราะประสบการณ์ชีวิตใจ ประสบการณ์ชีวิต...หนึ่งสอง...ตัวเองถึงเวลาเย็นแล้ว พระอาทิตย์มันจะตกแล้วกังวลห่วงไปหมดเลย จะกังวลห่วงเรื่องต่างๆ ไป แล้วสิ่งนี้มันจะแสดงออกไปข้างนอก นั่นนะพ่อแม่เป็นอย่างนั้น คนแก่คนเฒ่าเป็นอย่างนั้น แล้วคนที่ว่าคนที่เป็เด็กหรือว่าคนที่วัยกลางคนนี่ มันกำลังประมาทในชีวิตใจ สิ่งทีประมาทในชีวิต เวลาเรายังเหลืออีกมาก เวลายังเหลืออีกยาวไกล มันก็เลยนอนใจ

นี่วุฒิภาวะวัยวุฒิมันต่างกันอย่างนี้ มันถึงมีการขัดกันในรอบครัว สิ่งนี้ขัดกันในรอบครัว เห็นใหม่ ความเห็นต่างๆ มันต่างกันอย่างนั้น ใจมันพัฒนาขึ้นมาแล้วมันก็จะมีความเห็นต่างๆ อย่างนั้น แล้วก็จี้ไปจี้ไป แต่ว่าถ้าความเห็นของธรรม รู้ด้วย รู้สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาดด้วย รู้อาการของใจด้วย รู้ว่าพุดออกไปเขาจะมีความพอใจไม่พอใจด้วย

แต่...แต่ถ้าเป็นครูเป็นอาจารย์กัน เขาจะพอใจหรือไม่พอใจต้องกระหนาบเลย กระหนาบคือทำให้เขารู้สึกตัวใจ พุดจี้ลงไปทีใจคำ การแสดงธรรมนี้มันแสดงธรรมเพื่อการจี้ถึงใจค่านะ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ ถ้าฟังธรรมแล้วมันสะท้อนหัวใจนะ นั่นนะถูกต้อง มันสะท้อนหัวใจมันหวนไหวนะ ใจนี้มันจะหวนไหวไปหมดเลย มันจะสะท้อนใจมากเพราะอะไร? เพราะกระแสของธรรมมันเข้าถึง

ถ้าเราฟังสักแต่ว่านะ ฟังว่าเขาว่าคนโน้น เขาว่าคนนี่ เขาไม่ได้ว่าเรานะ มันไม่สะท้อนถึงธรรมเลย ถ้ามันไม่สะท้อนถึงหัวใจมันไม่สะท้อนถึงกิเลส ถ้าว่าเราน้อมเข้า

มาว่าเรา ว่าเป็นกิเลสของเรา ขัดกิเลสของเรา ขัดใจเรา ขัดเคลากิเลสของเรา มันจะนุ่มเข้ามาที่ใจ ถ้ามันนุ่มมาที่ใจมันจะเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับผู้ฟัง นี่การฟังธรรม กิเลสมันอยู่ที่ใจ

การประพฤติปฏิบัติมันอยู่ที่ใจ ถ้าครูอาจารย์กันถึงจะพูดอย่างนั้น แต่ถ้าไม่ใช่ครู ไม่ใช่อาจารย์กันก็จะไม่พูด จะปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริง เพราะสัตว์โลกเป็นแบบนี้ โลกเขาเป็นแบบนี้ เป็นกันอยู่อย่างนั้น มันหยามมันปกครองไปด้วยกิเลส กิเลสมันมีอำนาจเหนือดวงใจทุกดวงใจ ทุกดวงใจนะ ดวงใจของเขาในหัวใจนั้นมีกิเลสปกคลุมอยู่ แล้วเขาแสดงออกของเขาอย่างนั้น โดยเขาไม่รู้สึกรู้สีกตัว แล้วเราไปรื้อเบื้องหลัง เบื้องหลังคือกิเลสมันบังคับใช้ความคิดเขาออกมา แล้วใครมันจะรู้ได้ ใครมันจะยอมรับสิ่งนั้น

โลกถึงว่าไม่เข้าใจเรื่องของธรรมใจ ผู้ที่มาวัดมาว่านี่เป็นผู้ที่มีปัญหาทั้งนั้น เวลาอนอนสุขอยู่กับของเขายู่ในกิเลส เขาบอกว่าเขามีความสุขของเขา ผู้ที่จะชำระกิเลสว่าผู้ที่มีปัญหา มีปัญหามันกลับดีกว่า ดีกว่าเพราะว่าเป็นคนไข้ใจ คนไข้ถ้ายอมรับว่าเป็นไข้ มันจะรักษา คนไข้ที่เป็นไข้ เห็นไหม เป็นโรคของกิเลสควบคุมใจ เป็นโรคของกิเลสปกครองใจ โรคของกิเลส โรคของวิภูวน มันปกคลุมหัวใจอยู่ แต่มันไม่เข้าใจว่าตัวเป็นโรค เพราะเราปฏิเสธว่าโลกนี้ไม่มี ตายแล้วตายสูญ ตายแล้วจะไม่มาเกิดอีก ทำแต่ปัจจุบันนี้ ตายแล้วก็ตายกัน การประพฤติปฏิบัติต้องพยายามสะสมขึ้นมาก่อน เห็นไหม

ว่าจะเข้าวัดเข้าวา ต้องให้เรา มีฐานะก่อน...ฐานะเมื่อไหร่มันจะพอ หัวใจนี้ขาดอยู่เป็นนิจ นี่มันพร่องอยู่โดยธรรมชาติของมัน มันจะมากมายขนาดไหนมันก็ไม่มีวันพอ ถ้าเราไม่วางชะ ถ้าเราวางชะ หน้าที่การงานเป็นหน้าที่การงาน ถึงเวลาแล้วเราต้องพยายามปฏิบัติของเรา ถึงเวลาแล้วเราต้องหาที่พึ่งของเราที่เป็นสมบัติธรรม ถ้าเป็นสมบัติธรรมของหัวใจขึ้นมา นี่ หัวใจมันจะมีที่พึ่ง ถ้าหัวใจมันมีที่พึ่งมันจะพึ่งใคร นี่หัวใจมันไม่มีที่พึ่ง หวังพึ่งคนอื่น หวังพึ่งสัตว์โลก หวังพึ่งทุกๆ ไป พอหวังพึ่งกันไปแล้วมันก็พึ่งไม่ได้ตัวเองยังพึ่งไม่ได้เลย

สังขารเกิดมาแล้วตายหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องตายไป แต่ตายไปด้วยที่ว่าไม่เกิดอีก เห็นไหม แล้วครูบาอาจารย์ก็ทำตามๆ กันไป แล้วเป้าหมายเรา

คืออะไร ถ้าเป้าหมายเราทำได้ มันจะเป็นสมบัติของเรา นี่ว่าถ้าเราตั้งเป้าหมายไว้ถึงที่สุด แห่งวิมุตติ ทางเราก็กว้าง ทางเราก็อยู่ไกล เราก็ต้องเดินไปไกล ถ้าเราตั้งเป้าหมายไว้ว่า ขอให้มิกินมีใช้ก็พอ ทำบุญกุศลนี้มีกินมีใช้ เป้าหมายเราก็แคบ เป้าหมายเราก็สั้น เราก็ เดินได้น้อย

นี่เราตั้งเป้าหมายไว้ แล้วจะถึงไม่ถึงนั้นมันเป็นหน้าที่ของเรา นี่คืออธิฐานบารมี เราตั้งเป้าหมายไว้แล้วเราพยายามเดินไปถึงเป้าหมายได้ ถ้าเราทำกุศลต่อไปไม่หยุดไม่ยั้ง การเดินไปมันต้องถึงเป้าหมาย เราเดินไปก้าวที่หนึ่ง ระยะทางมันก็สั้นไปก้าวหนึ่งแล้ว ก้าวสอง ก้าวสาม ก้าวไปตลอด จนถึงที่สุดได้ ถึงที่เป้าหมายของเรา ถ้าถึงเป้าหมายของ เรา เราก็ไม่ต้องมาทุกข์มายาก แล้วจะเข้าใจเรื่องของธรรม เข้าใจพระพุทธเจ้า เข้าใจเรื่อง ของร่างกาย เรื่องของหัวใจ ความเข้าใจสิ่งนี้หมดแล้วมันก็เข้าใจโลกทั้งหมด ไม่คิดใน โลกนี้ เพราะไม่คิดเราก่อน เราก็จะไม่คิดใครเลย เอวัง